

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

Høringsnotat

Til høringsinstansene

Nr.

Vår ref
200603145

Dato
Mai 2006

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I TJENESTEORDNING FOR BISKOPER

1. INNLEDNING

I dette høringsnotatet legger Kultur- og kirkedepartementet fram forslag til endringer i tjenesteordning for biskoper, fastsatt ved kongelig resolusjon 6. juni 1997. Forslagene berører flere forhold, blant annet adgangen til delegasjon av biskopens myndighet.

Forslagene til regulering og drøftelsene i høringsnotatet gir uttrykk for departementets foreløpige vurdering av spørsmålene som blir tatt opp.

2. GENERELLE MERKNADER

2.1 Delegasjon av biskopens myndighet

Å delegere betyr at en utrunder andre med myndighet som en selv har. Vi snakker bare om delegasjon når det andre organet får myndighet til å treffe avgjørelser, ikke når det blir lagt saksforberedende oppgaver eller oppgaver som dreier seg om å gjennomføre et vedtak til et annet organ. Det kan delegeres myndighet både i enkeltsaker og innenfor avgrensede og nærmere definerte områder.

Utgangspunktet for biskopens adgang til å delegere sin myndighet er at det må foreligge en positiv hjemmel for delegasjon. En må likevel skille mellom intern og ekstern delegasjon. Intern delegasjon vil si at myndighet delegeres innenfor samme organ, og utgangspunktet er at et organ kan delegere internt så lenge saksbehandlingen er forsvarlig.

Departementet foreslår endringer i tjenesteordningen for biskoper som tar sikte på å avklare hvilke elementer i biskopens myndighet som kan delegeres, først og fremst til prostene, jf. særlig utkastet § 14 første ledd andre punktum. Det styrende hensynet har vært at bestemmelser som beskriver biskopens tilsynsmyndighet, ikke åpnes for delegasjon til prosten.

Det er ikke nødvendig at det tas inn en særskilt hjemmel for at biskopen skal kunne delegere oppgaver som faller inn under ledelsen av prestedtjenesten i prostiet, til prosten. I kraft av blant annet § 4 i tjenesteordning for proster ivaretar prosten arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har biskopen som sin overordnede. Prostens ansvar for å lede prestedtjenesten i prostiet ligger innenfor rammen av det overordnede lederansvaret som er tillagt biskopen som leder av prestedtjenesten i bispedømmet. Prosten må derfor under utøvelsen av arbeidsgiveransvaret alltid rette seg etter instruksjoner som biskopen gir, både generelt og i enkeltsaker.

Biskopen kan også bemyndige stiftsdirektøren til å utføre oppgaver som hører inn under biskopens arbeidsgivermyndighet, og dette vil være intern delegasjon. Av pedagogiske hensyn foreslår departementet en eksplisitt hjemmel for slik delegasjon, jf. utkastet § 2 siste ledd. Det kan også være behov for at en prost får delegert arbeidsgivermyndighet til å ivareta oppgaver som går ut over den myndigheten prosten har i medhold av egen tjenesteordning; det kan for eksempel gjelde styring av prester i et annet prosti. Derfor foreslår departementet også at det tas inn en eksplisitt hjemmel for delegasjon av biskopens arbeidsgivermyndighet etter § 2 til prostene, jf. forslaget § 14 første ledd. Departementet ser ikke tilstrekkelig grunn til å forsøke å avgrense muligheten til intern delegasjon av myndighet på dette feltet fra biskopen til stiftsdirektøren av hensyn til prestelinjen, og vi går ut fra at biskopen (og bispedømmerådet) vil finne fram til en fornuftig fordeling av ansvar mellom prostene og stiftsdirektøren. Departementet antar at det for eksempel som hovedregel kan være hensiktsmessig at stiftsdirektøren får ansvar for oppgaver som angår hele bispedømmet eller flere prostier, for oppgaver knyttet til økonomiforvaltning mv.

Departementet har vurdert om første ledd i gjeldende § 2 bør omformuleres, slik at det uttrykkelig går fram at biskopen utøver arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i bispedømmet. Da ville denne bestemmelsen i tilfellet stå i en tydeligere sammenheng med tjenesteordning for proster § 4 første punktum, jf. § 1. Etter departementets oppfatning er det ikke nødvendig, og vi viser til at § 14 sier at biskopen er prostens nærmeste overordnede.

Gjeldende § 2 konkretiserer i andre til og med femte ledd innholdet i biskopens arbeidsgivermyndighet, men konkretiseringen er ikke uttømmende. Etter departementets oppfatning er en slik konkretisering ikke nødvendig ved siden av første ledd. Oppregningen av oppgaver kan derimot bidra til å gjøre forholdet til prostene uklart. Disse oppgavene vil prostene kunne utøve med hjemmel i egen tjenesteordning, men biskopen vil, som nevnt ovenfor, selvfølgelig kunne instruere prostene.

Departementet foreslår derfor at § 2 andre til og med femte ledd i gjeldende tjenesteordning for biskoper strykes.

Tjenesteordningen vil da være bygget opp slik at delegasjon fra biskopen i utgangspunktet er avskåret, med mindre det er gitt særskilt hjemmel. Departementet foreslår at det tas inn slike delegasjonshjemler i § 5 og § 14 første ledd, jf. §§ 2, 4, 10 og 11 første ledd. Det foreslås dessuten en egen hjemmel for at domprosten i særskilte tilfeller kan bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter §§ 7, 8, 9 og 13, jf. § 14 andre ledd. I § 14 tredje ledd foreslås det en særskilt hjemmel som gjelder innsettelse av proster, og som tilsvarende tjenesteordning for proster § 10. Utgangspunktet om at delegasjon krever særskilt hjemmel, må likevel for det første ses i lys av at tjenesteordningen for proster legger ledelsen av prestedtjenesten i prostiet til prosten. For det andre kan myndighet delegeres internt fra biskop til stiftsdirektør.

For fullstendighets skyld vil departementet understreke at fungerende biskop i denne egenskapen vil kunne ivareta alle biskopens oppgaver, med unntak av vigsling til prestedtjeneste, jf. nedenfor i punkt 2.2 og forslaget §§ 8 første ledd andre punktum og 14 andre ledd. Det er i dette tilfellet ikke tale om delegasjon av myndighet.

2.2 Vigsling (ordinasjon) av prester

Bispemøtet har bedt departementet avvikle ordningen med at domprosten kan vigsle til prestedtjeneste. Etter Bispemøtets syn er oppgaven med å ordinere prester nært knyttet til oppdraget og forpliktelsen biskopen påtar seg gjennom bispevigslingen, og biskopens oppdrag har derfor en personlig karakter. Når det gjelder den mer utfyllende bakgrunnen og begrunnelsen for Bispemøtets anmodning, viser vi til Bispemøtets sak 21/05.

I tjenesteordning for proster § 9 framgår det at domprosten er biskopens faste vikar, og dessuten at biskopen i særskilte tilfeller kan bemyndige domprosten til å utføre "bispetjeneste", jf. også § 26 i gjeldende tjenesteordning for biskoper. Dagens system innebærer både at domprosten (eller helt unntaksvis en annen prest) i egenskap av fungerende biskop kan vigsle prester, og at domprosten i særskilte tilfeller kan få myndighet til å vigsle prester selv om den vigslede biskopen er i stillingen.

Bispemøtet ønsker nå å stenge begge disse mulighetene og vil som erstatning for gjeldende ordninger, åpne for at en biskop i et annet bispedømme eller en emeritert biskop i nødvendige tilfeller skal kunne foreta vigsling til prestedtjeneste på anmodning fra fungerende biskop. Anmodningen fra Bispemøtet gjelder bare vigsling til prestedtjeneste, og andre oppgaver etter tjenesteordningen § 8 kan utføres av fungerende biskop eller delegeres til domprosten i medhold av utkastet § 14 andre ledd ("bispetjeneste"). Andre enn vigslet biskop vil da kunne vigsle diakoner (og kateketer/kantorer).

Departementet foreslår ikke nå å endre terminologien, slik at vigsling til prestedtjeneste i tilfellet (igjen) ville omtales som "ordinasjon", se Kirkemøtets vedtak i sak 8/04.

Forslaget inneholder i § 8 første ledd andre punktum en bestemmelse som uttrykkelig sperrer for at andre enn vigslet biskop kan forrette vigsling til prestedtjeneste. I tillegg er det i tredje punktum foreslått en hjemmel for at en annen vigslet biskop skal kunne forrette slik vigsling etter anmodning fra den som fungerer som biskop. Videre inneholder forslaget § 14 andre ledd en bestemmelse som konkretiserer innholdet i uttrykket "bispetjeneste", som domprosten kan bemyndiges til å utføre, jf. tjenesteordning for proster § 9. Denne konkretiseringen omfatter blant annet visitas og vigsling etter utkastet § 8, men skal ikke gjelde vigsling til prestedtjeneste. Departementet antar at det kan være grunn til å uttrykke begrensningen eksplisitt også her, både når det gjelder domprosten som biskopens vikar og domprostens bispetjeneste, selv om denne regelen i og for seg allerede følger av utkastet § 8, jf. ovenfor. Slik vil en unngå all tvil om hvilke sperrer som gjelder.

Departementet antar at det vil være hensiktsmessig at fungerende biskop undersøker at de formelle vilkårene som er en forutsetning for vigsling, er oppfylt. Dette danner utgangspunkt for at fungerende biskop "anmoder" en vigslet biskop om å foreta vigslingen. Den vigslede biskopen vil ha ansvaret for å vurdere kandidatens skikkethet med bakgrunn i en ordinasjonssamtale, og det vil være den vigslede biskopen som beslutter om vigsling og forretter vigslingshandlingen, jf. utkastet § 8 første ledd siste punktum.

2.3 Prestefullmakter til studenter

Bispemøtet har også bedt om at bestemmelsen i tjenesteordning for biskoper § 10 andre ledd siste punktum endres, slik at denne bestemmelsen bringes i samsvar med gjeldende studieordninger ved de teologiske fakultetene, jf. Bispemøtets sak 22/05.

Det er nødvendig å justere den gjeldende bestemmelsen i lys av at studieordningene ved de teologiske fakultetene er endret. Det er ikke lenger teologiske kandidater, men studenter, som bør kunne gis fullmakt til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger som del av den praktisk-teologiske utdanningen.

2.4 Tilsynsmyndighet og arbeidsgiveransvar

Departementet har vurdert om det i tilknytning til en revisjon av tjenesteordning for biskoper kunne være aktuelt å forsøke å tydeliggjøre skillet mellom biskopens tilsynsmyndighet og arbeidsgiveransvar. En slik grensedragnings vil eventuelt særlig berøre gjeldende §§ 1 og 2, men vil også kunne innebære en gjennomgang av myndighetsoppgavene i de ulike paragrafene, og eventuelt en samling av bestemmelser under de respektive myndighetsområdene.

Departementet har imidlertid ikke funnet tilstrekkelig grunn til å gå inn i dette nå. Forslagene som regulerer adgangen til å delegerer, vil likevel indirekte bidra til å klargjøre forholdet mellom tilsynsansvar og arbeidsgiveransvar. Som nevnt ovenfor, har departementet lagt til grunn at tilsynsmyndighet ikke skal kunne delegeres til prosten.

2.5 Forenkling

Tjenesteordningen er omfattende. En eventuell forenkling ville være i tråd med profilen i tjenesteordning for proster. Enkelte bestemmelser i utkastet er rettslig sett unødvendige i og med at de også framgår av annet regelverk, særlig gjelder det fra og med § 15 i tjenesteordningen og utover. Etter departementets oppfatning kan det likevel være et pedagogisk poeng å ha relevante bestemmelser for biskopens tjeneste samlet på ett sted.

3. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE

Til § 2

I tillegg til det som er nevnt ovenfor under punkt 2.1, foreslår departementet at det tas inn et nytt andre ledd i bestemmelsen. Leddet uttrykker biskopens forpliktelse på mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, jf. også tjenesteordning for proster § 2. I Kirkemøtets sak 8/05 (på side 4) antyder komiteen at "ansvaret for å medvirke til gjennomføringen av sentralkirkelige satsingsområder og strategier kan legges til biskopen, jf. Tjenesteordning for proster".

Til § 3

I henhold til gjeldende § 3 skal biskopen forordne gudstjenester i *prestegjeld*. Departementet foreslår at ordlyden endres, slik at biskopen skal forordne gudstjenester i bispedømmets *sokn*.

Myndigheten til å forordne gudstjenester bør ikke kunne delegeres fra biskopen, jf. utkastet § 14 første ledd andre punktum. Den angår biskopens tilsynsmyndighet, og den styrer kommunens økonomiske forpliktelser, jf. kirkeloven § 15. Departementet går likevel ut fra at biskopens forordning eventuelt kan gi prostens myndighet til å fatte utfyllende eller konkretiserende vedtak, jf. også § 4 andre ledd.

Til § 4

I utkastet § 14 er det foreslått at myndighet etter § 4 i utgangspunktet skal kunne delegeres til prostens.

Det er ikke uten videre gitt at myndighet som i liturgier er lagt til biskopen, alltid kan delegeres videre til prostens. Liturgimyndigheten er delegert til Kirkemøtet. Departementet legger til grunn at det i noen tilfeller kan være slik at myndigheten i liturgisaker er forutsatt utøvd av biskopen personlig, og at myndigheten derfor ikke kan delegeres til prostens.

Til § 5

Første ledd i § 5 er ikke tatt med i oppregningen av myndighet som kan delegeres til prostens i utkastet § 14, i og med at biskopen kan ha behov for også å bruke andre prester.

Biskopen kan delegere til stiftsdirektøren eller andre å avgjøre klager på bruk og utlån av kirke. Biskopens myndighet på dette feltet må, etter departementets oppfatning, ses som et utslag av biskopens tilsynsmyndighet og en særskilt hjemmel for at biskopen kan gi "bindende pålegg" overfor et råd.

Til § 6

Denne myndigheten må kunne delegeres til stiftsdirektøren uten særskilt delegasjonshjemmel (intern delegasjon).

Til § 7

Departementet har vurdert om ordet "prestegjeld" bør tas ut i denne bestemmelsen og erstattes med "sokn", jf. merknaden til § 3. Etter vår oppfatning bør dette eventuelt skje i forbindelse med en revisjon av visitasreglementet, og departementet og Bispemøtet planlegger å starte et slikt arbeid.

Domprosten kan bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter § 7, jf. utkastet § 14 andre ledd.

Til § 8

Bare vigslet biskop skal kunne forrette vigsling til prestedtjeneste, jf. ovenfor. For øvrig kan domprosten utføre bispetjeneste etter denne bestemmelsen, jf. utkastet § 14 andre ledd.

Til § 9

Domprosten kan utføre bispetjeneste etter § 9, jf. utkastet § 14 andre ledd.

Til § 10

Denne formuleringen, som er identisk med Bispemøtets forslag, skulle dekke opp de aktuelle gruppene, også personer som tar praktisk-teologisk utdanning etter at de er "godkjent" i evalueringsnemnda.

Til §§ 11 og 12

Vedtak etter § 11 andre ledd og § 12 kan påklages til departementet, og myndigheten bør derfor ikke kunne delegeres, jf. utkastet § 14 første ledd.

Til § 13

Denne myndigheten bør ikke kunne delegeres til prostene, men domprosten kan utøve bispetjeneste, jf. utkastet § 14.

Til § 14

Det er foreslått en ny formulering i første ledd som klargjør hvilke oppgaver som kan delegeres til prostene, jf. også ovenfor.

I andre ledd sies det at domprosten er biskopens "faste vikar", og det tydeliggjøres hvilke oppgaver domprosten kan utføre som ledd i "bispetjeneste", jf. tjenesteordning

for proster § 9 siste punktum. Det er fastsatt at domprosten verken som vikar eller i andre tilfeller kan vigsle til prestedtjeneste, jf. også utkastet § 8.

Den gjeldende bestemmelsen om at biskopen innsetter prosten i tjenesten, er foreslått omformulert slik at den tilsvarer tjenesteordning for proster § 10, og bestemmelsen er plassert i utkastet § 14 tredje ledd.

Til §§ 15-17

Disse bestemmelsene gjelder biskopen personlig, og myndigheten kan ikke delegeres. Oppgavene kan utføres av fungerende biskop.

Til § 26

Nåværende § 26 første ledd andre punktum kan strykes i og med at innholdet er flyttet til § 14 andre ledd.

Til § 28

Bestemmelsen knytter seg blant annet til kirkelovens paragrafer som legger myndighet til biskopen, for eksempel §§ 4 andre ledd, 12 første og siste ledd, og 18 siste ledd. Det vil bero på en tolkning av hvert enkelt hjemmelsgrunnlag om biskopens myndighet kan delegeres.

***

Tjenesteordning for biskoper – forslag til endringer

Forslag til nye bestemmelser er markert med **fet skrift** og forslag til strykninger er satt i **[ ]**.

Biskopens ansvar og myndighet

§ 1. Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken, virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.

§ 2. Biskopen er den øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet[,] og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet.

Biskopen er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

[Ved uenighet mellom prestene i et prestegjeld om fordeling av tjenester og gudstjenester, og om bruk av kirken, treffes avgjørelse av biskopen.

Biskopen tilstår prester ferie og tjenestefrihet etter gjeldende lov- og avtaleverk eller myndighet delegert fra departementet.

Biskopen leder den arbeidsveiledning og etterutdanningsvirksomhet som er organisert for prester i bispedømmet innenfor de budsjettammer og regelverk som blir fastsatt.

Biskopen sørger for at ledige presteembeter og -stillinger blir betjent ved
a) å peke ut hvem som skal engasjeres når det er besluttet å lønne egen vikar, eller
b) etter gjeldende ordning å pålegge fast tilsatt prest å utføre vikartjeneste og betjene den ledige stilling når det ikke settes inn egen vikar.]

Stiftsdirektøren kan bemyndiges til å utføre oppgaver etter denne bestemmelsen.

§ 3. Biskopen forordner gudstjenester i bispedømmets **sokn**[,] og beslutter hvor mange og hvilke gudstjenester det skal holdes i den enkelte kirke eller annet gudstjenestested.

§ 4. Biskopen utøver den myndighet som i liturgiernes bestemmelser er tillagt biskopen.

Biskopen gir tillatelse til at et visst antall av de forordnede gudstjenester kan holdes etter annen godkjent liturgisk ordning enn høymesse[,] og kan i særskilte tilfelle samtykke i et opplegg av søndagens gudstjeneste som avviker fra gjeldende ordninger.

Biskopen godkjenner valg av medhjelpere ved utdeling av nattverd.

§ 5. Biskopen kan **selv eller ved annen prest** forrette gudstjenester og bruke kirkene i sitt bispedømme på samme måte som menighetsprestene. I slike tilfeller har biskopen fortrinnsrett til bruk av kirken.

Biskopen fører tilsyn med bruk av kirkene. Biskopen **eller den biskopen bestemmer**, avgjør klager på bruk og utlån av kirkene etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

§ 6. Biskopen fører kallsbok og vigslingsregister for sitt bispedømme.

Biskopens tjenestefunksjoner

§ 7. Biskopen visiterer sokn/prestegjeld i bispedømmet i samsvar med visitasreglement fastsatt av Kongen.

§ 8. Biskopen beslutter om vigsling til prestedtjeneste og andre kirkelige tjenester, etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket for tjenesten, og forretter så vigslingshandlingen etter forordnet liturgi. **Bare vigslet biskop kan forrette vigsling til prestedtjeneste. Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en annen vigslet biskop forrette vigsling til prestedtjeneste. Sistnevnte vurderer i slike tilfeller kandidatens skikkethet og treffer beslutning om vigsling.**

Bare personer som fyller de forskriftsmessige krav for tilsetning som menighetsprest i Den norske kirke, kan vigsles til prestedtjeneste.

Ingen kan vigsles uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik vigsling. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetning som menighetsprest, vigsles til feltpresttjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

Vedtak om vigsling kan ikke påklages.

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn kan biskopen treffe vedtak om at en persons prestevigsling i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke uten ny vigsling. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet vedkommende skikket for prestedtjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår kirkes bekjennelse og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetning av prest. Biskopens vedtak kan ikke påklages.

Biskopen sender departementet melding om vedtak etter denne paragraf.

§ 9. Biskopen gir kallsbrev/tjenestebrev ved tilsetning av vigslet person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er vigslet, markering av biskopens tilsyn og formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

§ 10. Biskopen kan samtykke i at ordinert prest i Den norske kirke holder gudstjenester og forretter kirkelige handlinger i et **prosti** hvor vedkommende ikke er ansatt i offentlig kirkelig prestestilling.

Biskopen kan gi egnede lekfolk som på ansvar og under tilsyn av prest utfører assisterende tjeneste under tjenestefrihet eller ledighet i en prestestilling, fullmakt til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd. Slik fullmakt kan også gis teologiske **studenter som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende.**

§ 11. Biskopen kan gi representanter for andre kristne trossamfunn tillatelse til å preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige handlinger. Med unntak for vigsler kan ordinerte prester fra andre kristne trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger etter vår kirkes ordninger.

Biskopen kan innen rammen av departementets myndighet etter kirkeloven § 29 dispensere fra kravet om medlemskap i Den norske kirke for kirkelig tilsatte og ombud. Vedtaket kan påklages til departementet.

§ 12. Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak om eventuell tidsbegrensning i tap av retten til å utføre prestatjeneste i Den norske kirke etter kirkeloven § 32 første ledd.

Biskopen treffer innen rammen av departementets myndighet etter kirkeloven § 32 annet ledd, og på de vilkår som der er nevnt, vedtak om tap av retten til å utføre prestatjeneste i Den norske kirke.

Biskopens vedtak etter andre og tredje ledd kan påklages til departementet.

Biskopen sender departementet melding om vedtak etter første, andre og tredje ledd.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av presterettigheter for en som har mistet retten til å utføre prestatjeneste for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for departementet med tilråding om vedtak.

Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke som en prest i et annet kirkesamfunn er gitt etter § 8 femte ledd.

§ 13. Biskopen foretar vigsling av kirker som er godkjent av departementet.

Biskopen kan gi tillatelse til at forsamlingslokaler som skal tjene som kirkelokaler for et distrikt og lokaler i institusjoner vigsles til kirkelig bruk.

§ 14. Biskopen er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning. **Som medhjelper kan prosten bemyndiges til å utføre oppgaver etter §§ 2, 4, 10 og 11 første ledd.**

Domprosten er biskopens faste vikar og kan dessuten i særskilte tilfeller bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter §§ 7, 8, 9 og 13. Domprosten kan verken som vikar eller i andre tilfeller forrette vigsling til prestatjeneste.

Prosten innsettes i sitt embete av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

§ 15. Biskopen deltar i Bispemøtet som består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

§ 16. Biskopen er medlem av Den norske kirkes lærenemnd[,] og kan reise læresak etter gjeldende regler.

§ 17. Biskopen er medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Biskopen utarbeider hvert år sammen med bispedømmerådet en rapport om virksomheten og forholdene i bispedømmet.

Biskopens tjenestevilkår

§ 18. Biskopen er geistlig embetsmann og er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som til enhver tid gjelder for statens embetsmenn[,] og for den kirkelige forvaltning.

Biskopen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 19. Biskopen har som embetsdistrikt et bispedømme med utstrekning som fastsettes av Kongen.

§ 20. Biskopen utnevnes av Kongen etter gjeldende regler for avstemning og uttalelser og på vilkår som er fastsatt ved lov. Biskopen må rette seg etter vedtatt tjenesteordning og finne seg i endringer i gjøremål og embetsdistriktets utstrekning.

§ 21. Som biskop kan utnevnes person som har de kvalifikasjoner som kreves for å bli tilsatt som [sokne]prest og forøvrig oppfyller Grunnlovens vilkår for å bli utnevnt til embetsmann.

§ 22. Biskopen vigsles i vedkommende bispedømmes domkirke etter forordnet liturgi forrettet av Bispemøtets preses. Vigslingsliturgiens formaning og løfte er bestemmende for biskopens tjeneste og livsførsel.

§ 23. Biskopen lønnes etter statens lønnsregulativ og får særskilte godtgjøringer etter de regler og satser som gjelder til enhver tid.

§ 24. Biskopens tjenestedrakt er surtout etter modeller godkjent av departementet, med det bispekors som følger det enkelte embete. Som liturgisk drakt bærer biskopen den korkåpe som følger embetet, sammen med alba, stola og bispekorset. Tjenestedrakt og liturgisk drakt bekostes av det offentlige.

§ 25. Biskopen har rett og plikt til å bo i den tjenestebolig som er tillagt embetet.

§ 26. Biskopen meddeles ferie og annen tjenestefrihet av departementet. [Domprosten er biskopens faste stedfortreder, og kan etter gjeldende bestemmelse utføre embets handlinger som tilligger biskopen.]

Biskopen **skal** avsette nødvendig tid til studium, fritid og personlig fornyelse.

§ 27. Biskopen skaffer til veie opplysninger og gir uttalelse i saker som forelegges av departementet, Kirkemøtet og andre offentlige instanser, og kan av eget tiltak ta opp saker som gjelder forhold innen bispedømmet, Den norske kirke eller samfunnet ellers.

§ 28. Biskopen utfører de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved lov, i medhold av lov[,] eller ved bestemmelse av Kongen eller departementet.